



**Premišljeno z zdravili.**

Za vaše zdravje gre.

**Ali sem zaradi bolezni  
ali zdravil, ki jih jemljem,  
slab voznik?**



Zorec Karlovšek, Majda  
Ali sem zaradi bolezni ali zdravil, ki jih jemljem,  
slab voznik?  
Tekst pripravila dr.Majda Zorec Karlovšek  
Lektoriral: prof.dr.Rudi Pavlin  
Založilo in izdalo: Združenje za razvoj forenzične  
toksikologije in drugih forenzičnih ved - FORTOX;  
[www.fortox.net](http://www.fortox.net)  
Oblikovanje, ilustracije in računalniška priprava:  
Matt Penko, Studio 35  
Tisk: Kočevski tisk, d.d.  
Ljubljana, december 2007, 1. ponatis april 2009  
Naklada: 90.000 izvodov

CIP - Kataložni zapis o publikaciji  
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

615.035.2:656.1.05

ZOREC-Karlovšek, Majda  
Ali sem zaradi bolezni ali zdravil, ki jih jemljem, slab voznik?  
/ [tekst pripravila Majda Zorec Karlovšek]. - 1. ponatis. -  
Ljubljana : Združenje za razvoj forenzične toksikologije  
in drugih forenzičnih ved - Fortox, 2009

ISBN 978-961-92296-0-6  
1. Gl. stv. nasl.  
245147904



# Ali sem zaradi bolezni ali zdravil, ki jih jemljem, slab voznik?

## **Spoštovani, spoštovana!**

To vprašanje naj bi vas vzpodbudilo, da bi se aktivneje vključili v svoje zdravljenje.

Če ste voznik motornega vozila, če opravljate dela, ki zahtevajo natančnost in zbranost, povejte to svojemu zdravniku.

Zdravnik vas pregleduje in zbira podatke o vašem zdravstvenem stanju, izbira način zdravljenja, vam svetuje, predpisuje zdravila. Da bo zdravljenje uspešnejše, uporaba zdravil varna in učinkovita, potrebuje vaše sodelovanje. Z vašo pomočjo bo izbral za vas ustrezno obravnavo ali ustrezna zdravila.

Poročajte mu o morebitnih težavah, pa tudi o ugodnih spremembah, ki jih opazite, kadar jemljete zdravila.

Morda vam bo svetoval, da glede na vaše zdravstveno stanje, ali predpisana zdravila, določeno obdobje ne vozite motornega vozila, ali odložite naporno in zahtevno delo.

Vzemite si čas, sestavite si seznam zdravil in preglejte z vašim farmacevtom v lekarni vsa zdravila, ki ste jih prejeli. Njegovim nasvetom, kako pravilno in varno uporabljati zdravila, lahko zaupate.

Pridobite si potrebne informacije. Potrudite se in tudi sami preberite, kaj piše na zunanji ovojnini zdravila in v navodilih za uporabo zdravil.

Poskrbite za svojo varnost in varnost drugih!



## Zdravila in psihofizične sposobnosti

Tako nekatere bolezni kot tudi zdravila lahko prizadenejo človekove psihofizične sposobnosti in zmanjšajo njegovo sposobnost za varno vožnjo motornega vozila. Enako velja za aktivnosti pri športu, aktivnosti v prostem času, kadar smo kolesarji, pešci, hodimo po stopnicah, ali delamo karkoli drugega, kar zahteva zbranost in spretnost.

Zdravila nam zdravnik predpiše zato, da z njimi zdravi bolezen, bolezensko stanje, ali da prepreči ali ublaži pojav nekaterih bolezenskih znakov. Zdravila naj bi izboljšala naše zdravstveno in duševno stanje, izboljšala naše počutje, zato njihova vloga v povezavi z aktivnostmi, opravljanjem dela in cestnim prometom ni vedno negativna.

Zdravila moramo jemati v predpisanem obdobju, v predpisanih odmerkih, na pravilen način in v predpisanih časovnih presledkih. Učinki zdravila so odvisni od velikosti odmerka, načina uporabe, časa, ki poteče po uporabi odmerka kot tudi po začetku uporabe zdravila, od naše prilagoditve na učinke zdravila, od pojava morebitnih stranskih ali neželenih učinkov. Močnejše učinke zdravila lahko opazimo v prvih dneh uporabe, posebno še v prvih urah po jemanju.

Pomembno je, da smo pozorni, kako se naše telo odziva na novo zdravilo. Če opazimo, da zdravilo vpliva na naše reakcije, na sposobnost, da se skoncentriramo, nas naredi zaspane, ali ima kake druge neželene učinke, moramo o tem obvestiti zdravnika, vožnji vozila ali zahtevnim aktivnostim pa se raje izognimo.

### **Nekateri učinki zdravil, ki zmanjšujejo voznikovo sposobnost za varno vožnjo:**

Zaspanost, utrujenost, omotičnost, slabost, vrtoglavost, tresavica, motnje vida, nočna slepota, zmanjšana zbranost, zmanjšana sposobnost hitrega reagiranja in presoje, krči, nekritičnost, nemir, agresivnost.

**V državah Evropske Unije je 10% prometnih nezgod povezanih z uporabo zdravil, ki imajo negativen vpliv na voznikove psihofizične sposobnosti.**



## V kolikšni meri lahko nekatere zdravilne učinkovine zmanjšajo naše psihofizične sposobnosti?

Vsi vemo, da alkohol zmanjšuje voznikove sposobnosti, ki so potrebne za varno vožnjo. Večje koncentracije alkohola v krvi spremlja večja prizadetost.

Raziskave v katerih so sodelovali z uporabniki zdravil, ki so bile narejene bodisi v laboratorijih ali pri vožnji motornega vozila v cestnem prometu, so pokazale, da nekatera zdravila ne vplivajo na vozniške sposobnosti, druga pa jih zmanjšujejo v večji ali manjši meri. Strokovnjaki so zdravilne učinkovine razdelili v tri skupine oziroma kategorije glede na njihov vpliv na psihofizičnih sposobnosti. Negativne učinke zdravil, ki sestavljajo določeno skupino, lahko, za boljšo predstavbo, primerjamo s prizadetostjo, ki jo povzročijo določene koncentracije alkohola.

Skupina	Opis zmanjšanja psihofizičnih sposobnosti	Primerjava s koncentracijo alkohola v krvi
I	zdravila brez vpliva na sposobnost za vožnjo ali z zanemarljivim vplivom	pod 0,5 g/kg
II	zdravila z manjšim ali srednjim vplivom na vozniške sposobnosti	0,5-0,8 g/kg
III	zdravila z močnim in nevarnim vplivom na vozniške sposobnosti; njih uporaba je nezdržljiva z vožnjo ali upravljanjem strojev	nad 0,8 g/kg



## Večje tveganje lahko predstavlja

- **jemanje zdravil in sočasno uživanje alkoholnih pijač**
- **jemanje več zdravil hkrati, tudi takih, ki jih kupimo brez recepta**
- **obdobje uvajanja novega zdravila**
- **obdobje prenehanja uporabe zdravila**
- **občasno ali redno jemanje zdravil na recept brez zdravnikovega nadzora**
- **uporaba prevelikih ali premajhnih odmerkov**
- **zloraba zdravil**
- **jemanje zdravil, ki so bila predpisana drugi osebi**

## Zdravila, ki so registrirana v Republiki Sloveniji, imajo oznake previdnostnih ukrepov povezanih z vožnjo motornega vozila:

- ▲ **izpolnjen trikotnik** – absolutna prepoved upravljanja vozil
- △ **prazen trikotnik** – relativna prepoved upravljanja vozil

Če se zdravimo z zdravilom, ki ima na zunanji ovojnini rdeč izpolnjen trikotnik ▲, je bolje, da ne vozimo vozila. Če občasno vzamemo zdravilo - na primer uspavalo, ki ima na zunanji ovojnini rdeč, izpolnjen trikotnik ▲, vprašajmo zdravnika ali farmacevta, koliko časa po zaužitju zdravila ne smemo voziti.

Če uporabljamo zdravilo, ki ima na zunanji ovojnini prazen trikotnik △, se moramo pred odločitvijo za vožnjo o svojem zdravstvenem stanju in o možnem učinku zdravil na našo sposobnost za vožnjo posvetovati z zdravnikom ali farmacevtom.

Tudi zdravila, ki na obojnini nimajo posebnih opozorilnih znakov, lahko v določenih okoliščinah pomembno zmanjšajo naše psihofizične sposobnosti. Taka zdravila so na primer zdravila za zdravljenje sladkorne bolezni, visokega krvnega tlaka ali kapljice in mazila za oči.

## Sponzorji in partnerji:



ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.





Glavni sofinancer publikacije



ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE

Uporabnik zdravil je lahko tudi voznik. Projekt ZDRAVILA IN PROMETNA VARNOST je z dovoljenjem Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije prevzel grafično podobo akcije »Premišljeno z zdravili – za vaše zdravje gre«, katerega pobudnik je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije v sodelovanju s partnerji: Ministrstvom za zdravje SR, Zdravniško zbornico Slovenije, Lekarniško zbornico Slovenije, Slovenskim zdravniškim društvom in Inštitutom za varovanje zdravja RS.

Več o projektu ZDRAVILA IN PROMETNA VARNOST:  
[www.fortox.net](http://www.fortox.net)